

Projekt

FOSTER

Jak radzić sobie w życiu codziennym,
mądrze wykorzystując cyfrowe technologie?

Zestaw narzędzi edukacyjnych
dla wychowanków domów dziecka i ich wychowawców

Cykl szkoleń dla młodzieży

Hejt i mowa nienawiści w Internecie

Szkolenie 2/3:

Jak rozpoznać zachowania agresywne w sieci? Mowa nienawiści

Scenariusz dla edukatorów

Spis treści

1. INFORMACJE DLA EDUKATORA	4
CHARAKTERYSTYKA SZKOLENIA.....	4
INFORMACJE ORGANIZACYJNE	4
2. PRZED SZKOLENIEM	5
JAK PRZYGOTOWAĆ SIĘ DO WERSJI B-LEARNINGOWEJ TEGO SZKOLENIA?	5
JAK SIĘ PRZYGOTOWAĆ DO TEGO SZKOLENIA W WERSJI ONLINE?	5
JAK SIĘ PRZYGOTOWAĆ DO TEGO SZKOLENIA W WERSJI STACJONARNEJ?	5
3. W TRAKCIE SZKOLENIA	6
AKTYWNOŚĆ 1: DOŚWIADCZANIE.....	6
AKTYWNOŚĆ 2: REFLEKSJA	7
AKTYWNOŚĆ 3: TEORIA.....	9
AKTYWNOŚĆ 4: TESTOWANIE.....	10
4. PO SZKOLENIU	10
5. NIEZBĘDNIK PROWADZĄCEGO	11
LINKI.....	11
MATERIAŁY DO WYDRUKU	11

1. Informacje dla edukatora

Charakterystyka szkolenia	
Cele	<p>Uczestnicy:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ zwiększą swoją wiedzę na temat zjawiska mowy nienawiści w Internecie ⇒ poznają różnicę pomiędzy hejtem a mową nienawiści ⇒ przećwiczą rozpoznawanie zachowań agresywnych w Internecie ⇒ dowiedzą się, jak mogą przeciwdziałać mowie nienawiści
Efekty	<p>Po tym szkoleniu uczestnicy:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ są świadomi, że nie tylko mowa nienawiści jest karalna według polskiego prawa, ale hejt również może być ⇒ umieją rozpoznawać mowę nienawiści i rozróżniać ją od hejtu ⇒ wiedzą, jak mogą reagować na przejawy mowy nienawiści

Informacje organizacyjne	
Czas trwania	45 minut
Formuła	Rekomendujemy realizację szkolenia w formule blended learning (b-learning). Można je także zrealizować w wersji online (e-learningowej), a przy dodatkowym wkładzie edukatora — całkowicie stacjonarnej.
Metody pracy	<ul style="list-style-type: none"> • cykl Kolba • praca zespołowa • praca w podgrupach • dyskusja • metoda gier

2. Przed szkoleniem

Jak przygotować się do wersji b-learningowej tego szkolenia?

- ⇒ Kliknij w link podany w sekcji Linki i utwórz kopię szablonu tablicy na swoim koncie, podążając za instrukcją na ekranie.
- ⇒ Upewnij się, że w Twoim nowym pliku wszystko działa poprawnie. Pamiętaj, że Twój plik będzie miał już inny link niż ten podany w scenariuszu, ponieważ będzie należał do Ciebie i będzie umieszczony na Twoim, a nie na naszym koncie. Dlatego dla uczniów musisz wygenerować nowy link.
- ⇒ Jeśli chcesz pracować na wirtualnej tablicy: Poproś uczniów, aby utworzyli konta w Canvie i prześlij im mailem link do Twojej tablicy.
- ⇒ Jeśli nie chcesz pracować na wirtualnej tablicy: Przygotuj duże arkusze, aby uczniowie mogli na nich swobodnie pisać, markery oraz wydrukowane karty z sekcji Materiały do druku w liczbie odpowiadającej liczbie grup.
- ⇒ Uwagi dot. niezbędnego wyposażenia sali:
 - dla uczniów: 1 urządzenie na osobę umożliwiające pracę online (smartfon/ tablet/ laptop/ komputer stacjonarny)

Jak się przygotować do tego szkolenia w wersji online?

Wszystkie wskazówki zostały zawarte w „Instrukcji dla edukatorów”.

Jak się przygotować do tego szkolenia w wersji stacjonarnej?

- ⇒ Jeżeli nie chcesz korzystać z wirtualnej tablicy, przygotuj duże arkusze, aby uczniowie mogli na nich swobodnie pisać, markery oraz wydrukowane karty z sekcji Materiały do druku w liczbie odpowiadającej liczbie grup.

3. W trakcie szkolenia

Aktywność 1: doświadczanie	
Cel	<ul style="list-style-type: none"> • Burza mózgów w podgrupach. • Wzmocnienie kreatywności. • Sprawdzenie, czy uczestnicy umieją zdefiniować mowę nienawiści oraz hejt i rozumieją różnice.
Instrukcja	<p><i>UWAGA!</i></p> <p><i>Ta aktywność bazuje na grze w zakreślanie, która może się rozegrać z pomocą kart pracy z sekcji Materiały do wydruku lub szablonu w Canvie z sekcji Linki.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podziel uczniów na 3-4-osobowe grupy. Każda grupa powinna posiadać min. 1 urządzenie z dostępem do wifi i aplikacji Canva, aby móc wpisywać swoje pomysły. 2. Przekaż uczniom link do „Zakreślanki”, jeśli nie zrobiłeś/-aś tego wcześniej. 3. Zapoznaj uczniów z budową planszy do gry i wyjaśnij, że w każdym z 36 kwadratów znajduje się negatywna wypowiedź. Nad tabelką widnieją dwa małe okienka – jedno dedykowane hasłowi „hejt”, drugie – „mowie nienawiści”. 4. Na początek poproś, aby każda z grup wybrała dwa kolory – jeden dla hejtu, drugi dla mowy nienawiści. Następnie każdym z nich niech pokolorują okienka nad tabelką. 5. Upewnij się, że każdy z uczniów rozumie budowę planszy. Polecenie do zadania brzmi: <p>Przeczytajcie dokładnie każdą z 36 wypowiedzi i wspólnie w grupach zastanówcie się, czy jest to hejt, czy jednak mowa nienawiści. Po podjęciu</p>

	<p>decyzji zakreślić komentarz jednym z dwóch wybranych wcześniej kolorów. Jedna wypowiedź może zostać oznaczona dwoma kolorami.</p> <p>6. Poproś uczniów o rozpoczęcie burzy mózgów:</p> <p>a) b-learning: rozmowa w grupach w sali</p> <p>b) online: rozmowa w grupach w breakout roomach lub na podkanałach.</p> <p>7. Po wyjaśnieniu instrukcji poinformuj, że grupy mają na wykonanie zadania 15 minut i zacznij odliczać czas.</p>
Komentarz	<p>Informacja dla edukatorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na planszach do gry znajduje się skrócona instrukcja gry, którą uczniowie mogą cały czas się posiłkować. • Niektóre kwadraty mogą zostać przez uczniów oznaczonych zarówno jako mowa nienawiści, jak i hejt. Na tych polach trzeba będzie się skupić w kolejnej aktywności.
Czas trwania	3 minuty organizacyjne + 12 minut na wykonanie zadania
Materiały	Szablon tablicy w Canvie

Aktywność 2: refleksja	
Cel	<ul style="list-style-type: none"> • Wspólna burza mózgów. • Uświadomienie uczestników, że każdy przejaw mowy nienawiści jest hejtem, a nie każdy hejt jest mową nienawiści. • Wzmacnianie myślenia krytycznego.
Instrukcja	<p>1. Poproś uczniów o zakończenie rozmów w grupach i „powrót” na forum. Plansze z wypełnioną „Zakreślanką” powinni mieć przed sobą.</p>

	<p>2. Zapytaj uczniów o przemyślenia w związku ćwiczeniem i zachęć do wypowiedzania się na forum:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Jakie problemy napotkali przy podejmowaniu decyzji? b. Które słowa, sformułowania lub odniesienia pomogły im w oznaczeniu wypowiedzi? c. Czy jednomyślnie zdecydowali o odpowiedzi, czy mieli różnice zdań? <p>3. Następnie przeanalizujcie wspólnie pola, które zostały oznaczone dwoma kolorami. Jeżeli takich nie było przyjrzyjcie się tym przypisanym do mowy nienawiści.</p> <p>4. Podsumowując aktywność, zastanówcie się wspólnie, jak w takim razie można zdefiniować mowę nienawiści.</p>
<p>Komentarz</p>	<p>Informacja dla edukatorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odpowiedzi grup mogą się od siebie różnić. • Ważne, aby uczulić uczniów na to, że hejt może być kwestią subiektywną uzależnioną od emocji i wartości merytorycznej (nie ma jednego słusznego podziału). Mowa nienawiści natomiast regulowana jest polskim prawem i karalna (art. 212 i 216, 256 oraz 257 Kodeksu Karnego). • Część wypowiedzi z „Zakreślanki” stanowi hejt (odnoszące się do wyglądu czy gustu), inne – mowę nienawiści (odnoszące się do rasy, narodowości, płci, wieku, tożsamości płciowej, światopoglądu religijnego czy pochodzenia etnicznego). • Pola, które jednoznacznie wskazują na mowę nienawiści, mogą zostać oznaczone dwoma kolorami i skategoryzowane również jako hejt.
<p>Czas trwania</p>	<p>15 minut</p>
<p>Materiały</p>	<p>Wypełnione przez grupy karty „Zakreślanki” z poprzedniego ćwiczenia</p>

Aktywność 3: teoria	
Cel	<ul style="list-style-type: none"> • Znalezienie kluczowych elementów mowy nienawiści na przykładach. • Burza mózgów. • Praca wspólna.
Instrukcja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przekaż uczniom link do tablicy, jeśli nie zrobiłeś/-aś tego wcześniej. 2. Zapoznaj uczniów z tablicą online: polem „start”, polem tytułowym i polem oznaczonym numerem 1. 3. Wyjaśnij uczniom, że na planszy widzą 4 przykłady wypowiedzi, które znają już z „Zakreślanki” z pierwszego ćwiczenia. Poproś, aby jeszcze raz je przeczytali. 4. Poinstruuuj, aby następnie przeszli go pola oznaczonego numerem 2. 5. Zapytaj uczniów jakie cechy świadczą, że każdy z tych komentarzy jest przejawem mowy nienawiści. Do każdej wypowiedzi powinny być zapisane 3 cech. 6. Na koniec ćwiczenia podsumuj utworzone cechy i upewnij się, że wszystkie elementy są zrozumiałe dla każdego z uczniów.
Komentarz	<p>Informacja dla edukatorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przy tworzeniu cech, należy skupić się na wartości merytorycznej, formie, języku oraz na jakim tle jest to przejaw dyskryminacji (1. narodowości - szowinizm, 2. koloru skóry - rasizm, 3. światopoglądu religijnego - islamofobia, 4. orientacji psychoseksualnej/tożsamości płciowej - homofobia/transfobia).
Czas trwania	3 minuty organizacyjne + 7 minut na wykonanie zadania
Materiały	Szablon tablicy w Canvie

Aktywność 4: testowanie	
Cel	<ul style="list-style-type: none"> • Zachęcenie uczniów do reagowania na przejawy mowy nienawiści. • Wzmacnianie inicjatywy.
Instrukcja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poproś, aby uczniowie przeszli do 3 punktu tablicy. 2. Przeczytaj 3 przykładowe, ale bardzo wyraziste sposoby reagowania na przejawy mowy nienawiści. 3. Upewnij się, że każdy z nich jest dla wszystkich zrozumiały. 4. Zapytaj, jakie inne sposoby reagowania na mowę nienawiści czy hejt przychodzą im do głowy. 5. Zachęć wszystkich do stosowania ich na co dzień. 6. Podsumuj szkolenie.
Czas trwania	5 minut
Materiały	Szablon tablicy w Canvie

4. Po szkoleniu

Aby uczestnicy mogli utrwalić nowo przyswojoną wiedzę, możesz im zarekomendować przygotowany przez nas pakiet tematyczny, a w szczególności:

- grafikę do pobrania na telefon pt. „Czym jest hejt?”
- grafikę do pobrania na telefon pt. „Czy hejt jest karalny?”
- wideo pt. „Mowa nienawiści czy hejt?”
- quiz pt. “Hejt i mowa nienawiści”

5. Niezbędnik prowadzącego

Linki

[skrótowy link]

bit.ly/SzablonFoster_3

[pełny link]

canva.com/design/DAFRZZcPn7s/ctyyrMOhdssfvj9nkWVonQ/view?utm_content=DAFRZZcPn7s&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=publishsharelink&mode=preview

Materiały do wydruku

ZAKREŚLANKA: HEJT CZY MOWA NIENAWIŚCI?

HEJT

MOWA
NIENAWIŚCI

Wybierzcie dwa kolory
i pokolorujcie nimi kwadraty
obok (1 okienko = 1 kolor)

"Beznadziejnie się ubierasz!"	"Jesteś gruby jak świnia!!"	"Żydzi do gazu!"	"Nie obraż się, ale nie podoba mi się Twój makijaż"	"Rozwydrzona baba, pewnie dawno chłopca nie miała"	"A u Ciebie skóra taka ciemna brudy czy jak?"
"Do dupy jest to żarcie!"	"Tych gejów to bym rozstrzela!"	"LGBTQ+? Ideologia-srogia"	"Z taką twarzą to kariery Ci nie wróżę"	"Stara baba i tatuaże ma. Wstyd!"	"Nie wpuszczać mułmanów do kraju! To terroryści!"
"Kobieta w wojsku? To chyba tylko na sekretarkę."	"Jeszcze płęć sobie zmien i zacznij chodzić w damskich ciuszkach"	"Cyganie to kradną"	"Ta dziewczyna tak fałszuje. Jak można jej słuchać?!"	"Małpa lepiej by zagrała na tej gitarze xD"	"Ch*jowe, nie czytałem"
"Homosi powinno się izolować"	"Jesteś super... gdyby nie te zęby"	"Fajne afro. A po drzewach umiesz się wspinać?"	"Jesteś głupszy niż ustawa przewiduje"	"Jak często wymieniasz lustra w domu? Bo chyba pękają za każdym razem, gdy na nie patrzysz"	"Jesteś facetem i robisz sobie makijaż? P*dał"
"Jesz pałeczkami? A widelcem to nie umiesz?"	"Kobiety to tylko przy garach powinny stać, a nie głosować!"	"Po co Niemcy do Polski przyjeżdżają? Znowu chcą wojnę wywołać?"	"Nie chcę być niemila, ale chyba tyłek Ci urósł"	"Czing Czong Portfel Ci Wsiąkł"	"Jedzenie wege jest dla zwierząt"
"Haha! Jaki karzeł!"	"Taka małolata i będzie mnie szkolić z tematów biznesowych?!"	"Facet to powinien zarabiać, a nie dzieci niańczyć"	"Po co reklamować taki szajs?"	"Ale z Ciebie żyrafa! Jak tam pogoda na górze?"	"Designerskie g*wno!"

Zakreślcie każdą wypowiedź jednym lub dwoma z wybranych kolorów

ZNAJDŹ 3 CECHY MOWY NIENAWIŚCI

**"Cyganie
to kradną"**

**"Fajne afro.
A po drzewach umiesz
się wspinać?"**

**"Nie wpuszcząć
muzułmanów
do kraju! To terroryści!"**

**"LGBTQ+?
Ideologia-srogia"**

Ten scenariusz powstał w ramach:

Projektu nr EOG/21/K4/W/0051

FOSTER

**Jak radzić sobie w życiu codziennym,
mądrze wykorzystując cyfrowe technologie?**

Zestaw narzędzi edukacyjnych
dla wychowanków domów dziecka i ich wychowawców

finansowanego
w ramach:

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

partnerzy projektu:

**CTS Customized
Training Solutions**
Polska
www.cts.com.pl

CASE – Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych
CASE – Center for Social and Economic Research

**CASE – Center for Social
and Economic Research**
Polska
case-research.eu

Kara Connect
Islandia
www.karaconnect.com/is